इत्युवाच हि मां कुन्ती रुदती पुत्रगृद्धिनी । प्रव्रजन्तं महारण्यं तं परिष्वज्य तिष्ठती ।
तं दृष्ट्वा व्यापृतङ्गेषु वत्सचर्म्मचपाशयं । सहदेवं युधां श्रेष्ठं किन्नु जीवामि पाण्डव ।
यस्त्रिभिर्न्नित्यसम्पन्नो रूपेणास्त्रेण मेधया । सोऽश्वबन्धो विराटस्य पश्य कालस्य पर्य्ययं ।
अभ्यकीर्य्यन्त वृन्दानि दामग्रन्थिमुदीक्ष्यतं । विनयन्तञ्चवेनाश्वान् महाराजस्य पश्यतः ।
अपश्यमेनं श्रीमन्तं मत्स्यं भ्राजिष्णुमुत्तमं । विराटमुपतिष्ठन्तं दर्शयन्तञ्च वाजिनः । १०
किन्नु मां मन्यसे पार्थ सुखिनीति परन्तप । एवं दुःखगताविष्टा युधिष्ठिरनिमित्ततः ।
अतः प्रतिविशिष्टानि दुःखान्यन्यानि भारत । वर्त्तन्ते मयि कौन्तेय वक्ष्यामि शृणु तान्यपि ।
युष्मासु ध्रियमाणेषु दुःखानि विविधान्युत । शोषयन्ति शरीरं मे किं नु दुःखमतः परं ।
इति श्रीमहाभारते विराटपर्व्वणि कीचकबधपर्व्वणि द्रौपदीभीमसंवादे एकोनविंशोऽध्यायः ॥ १९ ॥
॥ द्रौपद्युवाच ॥ अहं सैरिन्ध्रिवेशेन चरन्ती राजवेश्मनि । शौचदाऽस्मि सुदेष्णाया अक्षधूर्त्तस्य कारणात् ।
विक्रियां पश्य मे तीव्रां राजपुत्र्याः परन्तप । आत्मकालमुदीक्षन्ती सर्व्वं दुःखं किलान्तवत् । १०५
अनित्या किल मर्त्यानामर्थसिद्धिर्ज्जयाजयौ । इति कृत्वा प्रतीक्षामि भर्त्तॄणामुदयं पुनः ।
चक्रवत् परिवर्त्तन्ते ह्यर्थाश्च व्यसनानि च । इति कृत्वा प्रतीक्षामि भर्त्तॄणामुदयं पुनः ।
य एव हेतुर्भवति पुरुषस्य जयावहः । पराजये च हेतुश्च स इति प्रतिपालये ।
किं मां न प्रतिजानीषे भीमसेन मृतामिव । दत्त्वा याचन्ति पुरुषा हत्वा बध्यन्ति चापरे ।
पातयित्वा च पात्यन्ते परैरिति च मे श्रुतं । न दैवस्यातिभारोऽस्ति न चैवास्यातिवर्त्तनं । ११०
इति चाप्यागमं भूयो दैवस्य प्रतिपालये । स्थितं पूर्व्वं जलं यत्र पुनस्तत्रैव गच्छति ।
इति पर्य्यायमिच्छन्ती प्रतीक्षे उदयं पुनः । दैवेन किल यस्यार्थः स नीतोऽपि विपद्यते ।
दैवस्य चागमे यत्नस्तेन कार्य्यो विजानता । यत्तु मे वचनस्यास्य कथितस्य प्रयोजनं ।
पृच्छ मां दुःखितां तत्त्वं पृष्टा चाच ब्रवीमि ते । महिषी पाण्डुपुत्राणां दुहिता द्रुपदस्य च ।
इमामवस्थां सम्प्राप्ता मदन्या का जिजीविषेत् । कुरून्परिभवेत् सर्व्वान् पाञ्चालानपि भारत । ११५
पाण्डवेयांश्च सम्प्राप्तो मम क्लेशो ह्यरिन्दम । भ्रातृभिः श्वशुरैः पुत्रैर्बन्धुभिः परिवारिता ।
एवं समुदिता नारी कात्वन्या दुःखिता भवेत् । नूनं हि बालया धातुर्भया वै विप्रियं कृतं ।
यस्य प्रसादाद्दुर्न्नीतिं प्राप्ताऽस्मि भरतर्षभ । वर्षावकाशमपि मे पश्य पाण्डव यादृशं ।
तादृशो मे न तत्रासीत् दुःखे परमके तदा । त्वमेव भीम जानीषे यन्मे पार्थ सुखं पुरा ।
साऽहन्दासीत्वमापन्ना न शान्तिमवशा लभे । नादैविकमहं मन्ये यत्र पार्थौ धनञ्जयः । १२०
भीमधन्वा महाबाहुरास्ते च्छन्न इवानलः । अशक्या वेदितुं पार्थ प्राणिनां वै गतिर्न्नरैः ।
विनिपातमिमं मन्ये युष्माकं ह्यविचिन्तितं । यस्या मम सुखप्रेक्ष्या यूयमिन्द्रसमाः सदा ।
सा प्रेक्षे सुखमन्यासामवराणां वरा सती । पश्य पाण्डव मेऽवस्थां यथा नार्हामि वै तथा ।
युष्मासु ध्रियमाणेषु पश्य कालस्य पर्य्ययं । यस्याः सागरपर्य्यन्ता पृथिवी वशवर्त्तिनी ।